

Ο Ρόλος των Δωδεκανήσων στην Επανάσταση του 1821

Τα Δωδεκάνησα, πάντα ελληνόφρονα, υποδουλώθηκαν στους Οθωμανούς το 1523, ενώ την ίδια στιγμή έφυγαν οι Ιωαννίτες Ιππότες της Ρόδου για την Κρήτη, διωγμένοι από τους Οθωμανούς και τον ωμό Σουλτάνο, Σουλεϊμάν. Όμως οι Ρόδιοι και όλοι οι Δωδεκανήσιοι δεν αποδέχονται την τυραννία του ανατολίτη εχθρού. Από το 1523 μέχρι το 1529, οι Νησιώτες εξεγείρονται, με αρχηγό τον Μητροπολίτη Ρόδου, Ευθύμιο, αλλά το κίνημα αυτό πνίγεται στο αίμα.

Εναντίον το 1579 οι Ρόδιοι επαναστατούν και δίνουν μεγάλες μάχες κοντά στο χωριό Αρχάγγελος και στο Μοναστήρι Καμειρί! Οι επαναστάτες Έλληνες και ορθόδοξοι, σφαγιάζονται και θάβονται στην περιοχή του Μοναστηριού Καμειρί.

Στο άκουσμα όμως της Μεγάλης Ελληνικής Επανάστασης του 1821, οι Δωδεκανήσιοι κάνουν πολεμικά τα εμπορικά καράβια τους και ανοίγονται στη θάλασσα του Αιγαίου μας, για να χτυπήσουν το φρικτό, ανατολίτη τύραννο.

«Ό,τι κι αν είχα τα έδωσα για την Πατρίδα, ό,τι κι αν είχα το έχασα για την Πατρίδα». Αυτό έγραψε ο Δημήτριος Θέμελης σε μια επιστολή του στο ιδρυτικό και ηγετικό μέλος Φιλικής Εταιρείας, τον σπουδαίο Πάτμιο, τον Εμμανουήλ Ξάνθο.

Με τον ξεσηκωμό του '21 τα νησιά της Δωδεκανήσου αναθάρρησαν, πίστεψαν πως ήταν η στιγμή να τα δώσουν όλα, να γίνουν επιτέλους αληθινή και οργανωμένη Ελλάδα. Βέβαια δεν συμφώνησαν όλοι, κάποιοι, είχαν από χρόνια κερδίσει αρμονική σχέση με τους κυρίαρχους Οθωμανούς και μάλιστα χάρηκαν με την αναστάτωση. Υπήρξαν και κείνοι, που είτε από φόβο είτε από συμφέρον δεν ήθελαν ούτε ξεσηκωμό, ούτε συμμετοχή σε κάποια επαναστατική κίνηση. Όμως όσοι πίστεψαν στη ιδέα της πατρίδας δεν δείλιασαν στιγμή.

Πρώτη η Πάτμος υψώνει τη σημαία της Επανάστασης με υποκίνηση του Πάτμιου Πατριάρχη Αλεξάνδρειας Θεόφилου, ο οποίος κηρύχθηκε έκπτωτος για τη δράση του αγώνα.

Τον Απρίλη του 1821 ξεσηκώνεται η **Κάσος** και θέτει στη διάθεση του αγώνα τη ναυτική της αρμάδα. Τα εμπορικά καράβια εξοπλίζονται με κανόνια και αρχίζουν τις πολεμικές δράσεις. Τα Κασιώτικα καράβια πλέουν προς τη Ρόδο με ξεδιπλωμένες τις επαναστατικές τους σημαίες και αρχίζουν τον κανονιοβολισμό του φρουρίου της, προκαλώντας πανικό στους Οθωμανούς του νησιού.

Την Κάσο ακολουθεί η Κάρπαθος, η Χάλκη, η Νίσυρος, η Σύμη, η Τήλος, η Κάλυμνος, η Λέρος, η Κως, το Καστελόριζο, η Αστυπάλαια, όλα τα Δωδεκάνησα μαζί σηκώνουν τη σημαία της λευτεριάς και διώχνουν τις τουρκικές φρουρές.

Επειτα από την καταστροφή. Πίνακας του ζωγράφου Γ. Μηριάτη (1823 - 1895).

Στην Κω, φανατισμένοι οθωμανοί σφάζουν αδιάκριτα τον πληθυσμό και λεηλατούν. Τα νησιά όμως φοβούνται τα αντίποινα. Τότε, δυο Κασιώτικα πολεμικά καράβια αναλαμβάνουν να περιπολούν

νύχτα και μέρα το στενό της Ρόδου, άγρυπνοι φύλακες της Σύμης, της Χάλκης, της Τήλου και της Νισύρου.

Η δράση όμως των Κασιωτών επεκτείνεται και στην Κρήτη, παίρνοντας τροφές, όπλα, εφόδια στο επαναστατημένο νησί και μεταφέροντας Κρητικούς πρόσφυγες στην Κάσο και την Κάρπαθο. Σ' εκείνες τις πολεμικές επιχειρήσεις όμως σκοτώνεται, πολεμώντας ηρωικά, ο καπετάν Θεόδωρος Κανταριτζής, ένας από τους πιο δοξασμένους καπετάνιους της Κάσου.

Κι οι ναυτικές επιχειρήσεις των Κασιωτών γίνονται όμως ολοένα και πιο παράτολμες. Καταστρέφουν τουρκικά πλοία μέσα στον κόλπο της Αττάλειας, επιχειρούν ριψοκίνδυνες επιδρομές στο Καστελλόριζο και ιδιαίτερα στο λιμάνι της Δαμιέττης της Αιγύπτου, με τον καπετάν Χατζή-Νικόλα Μακρή. Αιχμαλωτίζουν 36 πλοία γεμάτα τροφές, που τις μετέφεραν στη λιμοκτονούσα Κάσο, τα δε καράβια έπειτα τα παρέδωσαν στην επαναστατική κυβέρνηση για να τα μετατρέψει σε πυρπολικά.

Με το **Πρωτόκολλο του Λονδίνου του 1830** επικυρώνεται η ανεξαρτησία του ελληνικού κράτους, που η Ελλάδα είχε κερδίσει, με το αίμα των ηρωικών αγωνιστών της στα πεδία των μαχών.